

10.07.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**10 Temmuz 2023
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

10 Temmuz 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

— Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ'ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

YÖNETMELİKLER

— Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Sakarya Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— 2023 Yılı Mayıs Ayına Ait Dahilde İşleme İzin Belgelerinin (D1) Listesi

— 2023 Yılı Mayıs Ayına Ait Yurt İçi Satış ve Teslim Belgelerinin (D3) Listesi

— 2023 Yılı Mayıs Ayına Ait Hariçte İşleme İzin Belgelerinin (H1) Listesi

— 2023 Yılı Mayıs Ayına Ait Firma Talebine İstinaden İptal Edilen Dahilde İşleme İzin Belgeleri Listesi

Yumaklı: Tarımsal üretim planlama çalışmalarını ile ilgili takvim işlemeye başladı

Bakan Yumaklı, tarımsal üretimin planlanmasıyla ilgili çalışmalar yapıldığını belirterek, "Yönetmelik taslağı sektör paydaşlarının görüşlerine sunuldu, tarımsal üretim planlama çalışmaları ile ilgili takvim işlemeye başladı." açıklaması yaptı.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, tarımsal üretimin planlanmasıyla ilgili çalışmalar yapıldığını belirtti.

Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre Yumaklı, 81 ilin tarım ve orman müdürleri ile bir araya geldi.

Yumaklı, Bakanlıkta düzenlenen toplantıda, stratejik öneme sahip tarım sektörünün ülke için büyük bir ekonomik potansiyel barındırdığına dikkati çekerek, tarımın gıda üretimi, gıda arz güvenliği ve ekonomik büyüme açısından kritik bir sektör olduğunu bildirdi.

Bakan Yumaklı, tarım sektörünün hem planlanması hem de yönetimi için yeni bir yaklaşım gerektiğine işaret ederek, bu yaklaşımı sağlamayı hedeflediklerini kaydetti.

İklim krizi, salgın hastalıklar, savaşlar ve nüfus artışının gıdaya olan talebi artırdığını belirten Yumaklı, olası risklere karşı Türkiye'nin tarımsal üretim altyapısının daha da güçlendirilmesinin önemini vurguladı.

10.07.2023

Yumaklı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından 2023 yılının "Türkiye Yüzyılı" ilan edildiğini hatırlatarak, "Türkiye Yüzyılı"nda, başta tarım ve orman sektörü olmak üzere, birçok sektörde daha fazla söz sahibi olmayı hedeflediklerinin altını çizdi.

Son 21 yılda yapılan çalışmaların ileriye taşınması için yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulduğuna dikkati çeken Yumaklı, şu değerlendirmede bulundu:

"9 kanundaki 39 maddede düzenlemeyi içeren ve 5 Nisan'da yayımlanan 7442 sayılı kanun değişikliği ile tarım ve orman alanında bir devrim gerçekleştirdik. Böylece ekilemeyen arazilerin üretime kazandırılması, tarımsal üretim yapılan tüm alanların kayıt altına alınması, suya göre tarım yapılması ve sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması gibi düzenlemeleri kapsayan planlı üretime geçmeyi hedefledik. Bakanlığımızın merkez biriminde tarımsal üretimin planlanması ile ilgili çalışmalar yapıldı. Yönetmelik taslağı sektör paydaşlarının görüşlerine sunuldu. Tarımsal üretim planlama çalışmaları ile ilgili takvim işlemeye başladı."

Bakan Yumaklı'nın açıkladığı takvim çerçevesinde bölgelerde birçok toplantı gerçekleştirilecek.

İlgili kamu kurumları, özel sektör ile tarım sektöründe faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşları, birlikler, odalar, dernekler ve üniversitelerin de görüşlerinin alınacağı toplantıların ardından Tarımsal Üretim Planlanması Hakkında Yönetmeliğin hazır hale getirilmesi bekleniyor.

Dünya gıda fiyatları dip seviyeye geriledi

Dünya gıda fiyatları endeksi Haziran ayında şeker, bitkisel yağlar, tahıl ve süt ürünleri fiyatlarındaki düşüşlerin etkisiyle Nisan 2021'den bu yana en düşük seviyeye geriledi.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından derlenen, tahıllar, yağlı tohumlar, süt ürünleri, et ve şeker fiyatlarındaki aylık değişimleri izleyen dünya gıda fiyatları endeksi Mayıs ayındaki revize edilmiş 124.0 seviyesinden Haziran ayında 122.3'e düştü.

Mayıs gıda fiyatları endeksi daha önce 124.3 olarak açıklanmıştı.

Haziran ayındaki dünya gıda fiyatları endeksi Mart 2022'de Rusya'nın Ukrayna'yı işgaliyle kaydedilen tarihi yüksek seviyenin %23.4 altında bulunuyor.

Tarımda en çok sigorta ödemesi 'dolu'dan

Son beş yılda devlet destekli tarım sigortalarında toplam ödeme 10 milyar doları buldu. Hasarlara neden olarak ilk sırada 'dolu yağışı' yer aldı.

Türkiye'de 2018-2022 dönemini kapsayan 5 yıllık dönemde, devlet destekli tarım sigortalarında toplamda 9,4 milyar liralık hasar bedeli ödenirken, hasar nedenine göre ilk sırayı 2,7 milyar lira ile "dolu" aldı.

Türkiye İstatistik Kurumundan derlenen bilgilere göre tarımda sigortalı sayısı ve biriken sigorta priminde yükselme görüldü.

Türkiye'de 2018-2022 döneminde bitkisel ürün, sera, büyükbaş/küçükbaş hayvancılık ile arıcılık gibi alanlarda faaliyette bulunanlara dolu, don, sel ve su baskını, yangın, heyelan ve hortum gibi afetler nedeniyle hasar ödemesi yapıldı.

Söz konusu dönemde en fazla ödeme yapılan afet konusu "dolu" oldu. Dolu için 2 milyar 683 milyon lira ödeme yapılırken, bu afeti 2 milyar 290 milyon lirayla "don", 1 milyar 279 milyon lirayla "ölüm" takip etti.

Ödemede ön plana çıkan diğer kalemler ise 835,6 milyon lirayla "zorunlu kesim", 600,6 milyon lirayla "fırtına", 309,7 milyon lirayla "sel ve su baskını", 230 milyon lirayla yavru ölümü, 210 milyon lirayla "yaban domuzu", 136,1 milyon lirayla "yavru atma" şeklinde sıralandı. Hortum, yangın ve heyelanın ise en az hasar bedeli ödenen kalemler olduğu görüldü.

10.07.2023

Böylece 5 yılda hasarlara ilişkin yapılan ödeme 9 milyar 417 milyon 874 bin lirayı buldu.

Police sayısı 3 milyon

2018'de 1,8 milyon olan poliçe sayısı, 2019'da 2 milyona, 2020'de 2,2 milyona, 2021'de 2,5 milyona ve 2022'de 3 milyona ulaştı.

Sigortaların toplam bedeli ise 2018'de 42,2 milyar liraya, 2019'da 55,2 milyar liraya, 2020'de 83,1 milyar liraya yükseldi.

2021 ve sonrasında yukarı yönlü ivmesini hızlandıran sigortaların toplam bedeli 2021'de 124,4 milyar liraya ve 2022'de ise 296,1 milyar liraya çıktı.

Böylece 5 yılda sigortaların toplam bedeli 601 milyar 77 milyon lira olarak hesaplandı.

'Olumsuz iklim olayları arttı'

Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Tarım Sigortaları ve Doğal Afetler Daire Başkanı Kamil Özdemir, üreticilerin bu kişilerin emeklerinin doğal afetlere karşı koruyucusu olan Tarım Sigortaları Havuzu'nun (TARSİM) 2005'te 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu ile kurulduğunu ve ilk sigorta poliçesinin 2006'da düzenlendiğini söyledi.

Söz konusu Kanun ile üreticilerin doğal afetlerden dolayı uğradığı kayıpları telafi etmek ve tarımda sürdürülebilirliğin sağlanmasının amaçlandığını belirten Özdemir, "TARSİM, devlet-özel sektör-sivil toplum işbirliğinde kurulmuş olan, kar amacı gütmeyen tüzel bir yapı olup iklim değişikliğiyle şiddeti ve sıklığı artan doğal afetler nedeniyle ortaya çıkabilecek verim ve kalite kaybı riskini, devlet prim desteği ile teminat altına alarak çiftçilerimizin tarımsal üretimlerini güvenle sürdürmelerini sağlamaktadır." dedi.

Özdemir, son yıllarda iklim değişikliğinin etkisiyle sıklığı ve şiddeti artan olumsuz iklim olaylarının meydana getirdiği afetlere karşı üreticilerin alın terlerini koruyan Kanun kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığınca tarım sigortası poliçesi düzenlenen üreticiler için yüzde 50-67 oranında devlet prim desteği verildiğini dile getirdi.

Desteklerin 5 yıldaki gelişimine de değinen Özdemir, şunları kaydetti: "Son 5 yıllık verileri değerlendirdiğimizde sigortacılığın en zor branşlarından biri olan tarım sigortacılığının volatiliteler olmadan düzenli olarak büyüdüğünü söyleyebiliriz. İklim değişikliğine bağlı afetlerdeki artışla da üreticilerimiz risk yönetiminde tarım sigortasının zorunlu bir ihtiyaç olduğunu gördüklerini ve her geçen yıl sisteme katılımın arttığını değerlendiriyoruz."

TARSİM ilk 6 ayda 265 milyar TL'lik tarımsal varlığı sigortaladı

TARSİM Yönetim Kurulu Üyesi ve Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi Genel Müdürü Bekir Engürülü, 2023'ün ilk 6 ayında toplamda 9.5 milyar TL'lik prim ürettiklerini, 265 milyar TL'lik tarımsal değer, 23 milyon dekarlık alan ve 8.5 milyon baş hayvan sigortalandığını açıkladı.

TARSİM Yönetim Kurulu Üyesi ve Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi Genel Müdürü Bekir Engürülü, 2023'ün ilk 6 ayında toplamda 9.5 milyar TL'lik prim ürettiklerini, 265 milyar TL'lik tarımsal değer, 23 milyon dekarlık alan ve 8.5 milyon baş hayvan sigortalandığını açıkladı.

TARSİM'den yapılan açıklamaya göre, Engürülü, Devlet Destekli Tarım Sigortaları Sistemi'nin 2023 yılındaki ilk 6 aylık sürecine ve gerçekleştirilen hasar ödemeleri hakkında açıklamada bulundu.

1.8 milyon adet poliçe üretildi

Engürülü, 2023 yılı poliçe üretim sürecini büyük oranda tamamlandığını belirterek, "Bu doğrultuda, tarım sigortalarında 1.8 milyon adet poliçe üretildi. Toplamda 9.5 milyar TL'lik prim üretimimiz var. 265 milyar TL'lik tarımsal değer, 23 milyon dekarlık alan ve 8.5 milyon baş hayvan sigortalandı. Toplamda 147 milyon dekar alan var. Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) kayıtlarının 31 Aralık'ta sona ermesine bağlı olarak, yılsonundaki poliçe üretimi daha hızlı oluyor. 2023 yılını değerlendirirken, yılsonuna bakarak daha net bir bilgi verebileceğiz." ifadelerini kullandı.

1.2 milyar TL'lik hasar tazminatı ödemesi yapıldı

İklim değişikliğinin etkilerine bağlı olarak, meteorolojik olayların hem şiddeti arttığını hem de frekansı çok yükselttiğini aktaran Engürülü, "Bunun neticesinde hasarlar da arttı. İlk 6 aylık süreçte; üreticilerimizden ve yetiştiricilerimizden aldığımız ihbarlara bağlı olarak 330 bin adet hasar dosyası açıldı. Açılan hasar dosyaları çerçevesinde şu ana kadar toplam 1.2 milyar TL'lik hasar tazminatı ödemesi yaptık. Devam eden süreçte, hasar dosyası tamamlanacak olan üretici ve yetiştiricilerimize de 4.3 milyar TL'lik bir hasar ödemesi daha yapılmasını öngörüyoruz. Bu şekilde toplamda 5.5 milyar TL'lik bir hasar ödemesi yapmış olacağız." açıklamasında bulundu.

Engürülü, toplam 330 bin adet hasar ihbarının 217 bin adedi bitkisel ürün sigortasından geldiğini bildirerek, şunları kaydetti:

"Manisa, Giresun, Malatya ve Samsun en fazla ihbar aldığımız yerler. Hasar ihbarlarının nedenlerine baktığımızda, dolu ilk sırada geliyor. Daha sonra sırasıyla don, sel-su baskını ve fırtına geliyor. Bu yıl özelinde deprem de ihbarlar arasında ilk sıralarda bulunuyor. Dolu zaten, tarım sigortasında da en önemli risk olarak karşımıza çıkıyor. Özellikle havaların ısınmasıyla ve ilkbahar yağışlarıyla birlikte, dolu riski daha da artıyor. Hava ısındığı zaman yeryüzü sıcak ve bir yağış kütlesi geldiğinde bu yağış otomatikman doluya dönüşüyor.

Bir önceki programda da geldiğimde belirtmiştim. Amasya, Mecitözü ve Çorum bizim her yıl karşılaştığımız, dolu riski olan bölgeler ve bizi yine yanıltmadı. Sel-su baskınları, dolu yağışları ve dolu geçişleri Samsun Bölgemizde sıklıkla karşılaştığımız riskler. Ben de geçtiğimiz günlerde bölgedeydim. Bu bölgede özellikle fındık ürünü, don riskinden olumsuz yönde etkileniyor. Çünkü fındığa daha çok zarar veren don riskidir. Doluda ise daha çok karşılaştığımız ürünler ise; buğday, elma, arpa ve kayısı. Bu sene Malatya'da da hem kısmi don oldu hem de şiddetli dolu yağışları meydana geldi."

"400 milyon TL'lik bir ödememiz daha olacak"

113 bin hasar ihbarının ve 633 milyon TL hasar ödemesinin olduğunu aktaran Engürülü, "Devam eden süreçte yetiştiricilerimize 400 milyon TL'lik bir ödememiz daha olacak. Büyükbaş ve küçükbaşta hastalıklar, deprem ve vahşi hayvan saldırısı riskleri öne çıkıyor. Kümes hayvanlarında ise deprem, elektrik sistemine bağlı olarak fan durması önemli bir risk faktörü olarak karşımıza çıkıyor. Bu yıl su ürünlerinde fırtına riski ile beraber, özellikle Karadeniz'de su sıcaklığının yüksek olmasına bağlı olarak balıklarda enfeksiyon hastalıkları gelişti. Bunların neticesinde birtakım zararlar oluştu. Arıcılık sigortasında ise vahşi hayvan saldırısı ve sel-su baskını riskleri öne çıktı." bilgisini paylaştı.

Muallak hasarı ödenmesi beklenen hasar olarak tanımladıklarını ifade eden Engürülü, "Tarım sigortasında ekspertiz işlemi iki kademedeyi yapıyor. Birinci kademedeyi eksperler ön ekspertize gidiyor. Burada deniliyor ki; don veya dolu riski gerçekleşmiş mi, gerçekleşmemiş mi? Rapor düzenleniyor ve tahmini bir hasar oranı belirleniyor. Ancak kesin hasar oranı, hasattan önce belli oluyor. Genellikle buğday ve arpa gibi tarla ürünleri için hasat dönemleri, Temmuz ve Ağustos ayları. Üzüm ürünü için Eylül ve Ekim gibi aylara da uzayabiliyor.

O dönemler gelmeden önce de kesin ekspertiz işlemi yapılamıyor. Kesin ekspertiz işlemi de yapılamadığından hasarı, muallak hasar olarak değerlendiriyoruz. Hasar dosyasının tamamlanmasından sonra, kesinleşmiş tazminat miktarları, en geç 30 gün içinde sigortalıya ödeniyor." ifadelerini kullandı.

"Üretimi kaybetmememiz esastır"

Engürülü, TARSİM'in kar amacı taşımadığına dikkati çekerek, sözlerini şöyle tamamladı:

"Sigorta tekniği çerçevesinde, çiftçinin gerçek zarar oranını belirleyerek, karşılamak üzerine kurulmuş bir yapı. Bu nedenle çiftçimiz, hasar ödemesi konusunda hiç kaygılanmasın. Ben ve arkadaşlarım herhangi bir hak kaybı olmaması için sürekli olarak takipteyiz. Üreticilerimiz bizlere iletişim kanallarımız aracılığıyla da hızlı bir şekilde ulaşarak, taleplerini iletebilirler. Dün Tekirdağ'ın Süleymanpaşa ilçesine bir ziyarette bulundum. Burada sigortalı üreticimizin buğday tarlasında bir yangın hadisesi meydana gelmişti.

Kendisinin zararını karşılayacağız ancak ürününü kaybettiği için çok üzgündü. Özellikle bu dönemlerde yangın riskine dikkati çekmek isterim. 2023 yılında toplam 407 adet yangın ihbarı almışız. Bunun 338 adedi sadece Haziran ayında gelmiş. Tarımsal faaliyetlerin devamlılığı hepimiz için önemli. Üretimi kaybetmememiz esastır. Üretimin devamlılığı konusunda herkesin hassasiyet göstermesi gerekiyor. Son olarak üreticilerimize bu yoğun olarak çalıştıkları dönemde verimli bir hasat sezonu diliyorum."

Nohut Ve kırmızı mercimekte rekor yüksek

Akdeniz Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (AHBİB) Yönetim Kurulu Başkanı Veysel Memiş, Türkiye’de nohut ve kırmızı mercimek üretiminde bereketli bir sezon yaşandığını bu ürünlerin ihracatında kota ve kısıtlamaların kaldırılması gerektiğini söyledi.

MERSİN/DÜNYA

Sektörün yurt içindeki ihtiyaçları fazlasıyla karşıladığını, üretimden artan miktarın da uluslararası pazarlarda değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayan AHBİB Başkanı Veysel Memiş, “Geçen seneye göre yeni sezonda nohut ve kırmızı mercimekte yüzde 30 oranında rekor artış bekliyoruz.” dedi.

“Yüksek rekor çiftçilerimizin yüzünü güldürdü”

Güneydoğu illerinde hasat sezonunun başladığını, nohut ve kırmızı mercimeğin Mersin başta olmak üzere bölgedeki fabrikalara sevkiyatının hızlandığını belirten Başkan Veysel Memiş, “Nohutta, Türkiye dünyanın en önemli üreticilerinden biri ve TÜİK tahminlerine göre bu sezon 580 bin ton rekor bekleniyor. Kırmızı mercimekte ise rekor tahmini 400 bin tonlar seviyesinde. Adıyaman ve Gaziantep’in Araban ilçesinde nohut hasadına başlandı. İç Anadolu bölgesinde ise 15 güne kadar hasat başlayacak. Geniş bir ekiliş ve yüzde 30’a varan oranlarda rekor artış yaşanıyor. Çok bereketli bir sezon geçiriyoruz. Yüksek rekorla çiftçilerimizin yüzü gülüyor.” diye konuştu.

Bakan Şimşek: Mali disiplini tesis edeceğiz

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, gelecek dönemde kamu maliyesi göstergelerinde kalıcı bozulmalara geçit vermeyeceklerini bildirdi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, deprem felaketinden etkilenen vatandaşların yaralarını sardıklarını bildirerek, "Bu yıl deprem kaynaklı harcamaların 761,7 milyar liraya (milli gelire oran olarak yüzde 3,1) ulaşmasını bekliyoruz. Bu çerçevede deprem bölgesinde 179 bin konutun inşasına başlandı. Yaklaşık bir yılda 319 bin konutu depremzedelere teslim etmeyi planlıyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Mecliste görüşülen Milli Dayanışma Paketi'nin, depremin yol açtığı ilave maliyetlerin bütçe üzerindeki etkisini bir miktar azaltmayı hedeflediğini aktaran Şimşek, "Söz konusu düzenlemeler ayrıca dolaylı olarak cari açığı kontrol altına almaya da destek verecektir." ifadesini kullandı.

Şimşek, 2023 yılında 15,9 milyon emekli ve 4,9 milyon kamu çalışanını etkileyen önemli iyileştirmeler yaptıklarına işaret ederek, şunları kaydetti:

"Aylık ve ücretlerinde enflasyonun oldukça üzerinde artışlar yaparak refah seviyelerini yükselttik. 2022 yıl sonuna göre en düşük memur maaşını yüzde 141,8, en düşük emekli aylığını ise yüzde 114,3 artırdık. Önümüzdeki dönemde bütçe açığını kontrol altına alarak mali disiplini yeniden tesis etmek suretiyle kamu maliyesi göstergelerinde kalıcı bozulmalara geçit vermeyeceğiz. Bunun için gerekli tedbirleri alıyoruz. Para politikası ile maliye politikası arasındaki uyumu pekiştirerek Merkez Bankasının enflasyonla mücadelesine destek vereceğiz. Cari açığı azaltacak adımları atarak ülkemizin risk primini de düşüreceğiz."

Ek bütçe, yeni vergiler getirir mi?

Vergi artışlarıyla beklenen gelirin, ek bütçe düzenlemesinde öngörülen gelirin altında kalması, farkın yeni vergilerle mi kapatılacağı yorumlarına yol açtı.

Hüseyin GÖKÇE

Memur maaşlarına yapılan seyyanen zammın ateşlediği yeni vergiler, birbiri ardına kamuoyuna duyurulmaya başlandı. Önce kurumlar vergisinde 5 puan artırış ile motorlu taşıtlar vergisini iki katına çıkaran düzenleme TBMM'ye sevk edildi. Ardından Cuma günü sürpriz şekilde KDV 2 puan artırılırken, şans oyunları vergisi iki katına çıkarıldı.

Yapılan çok kaba bir hesapla kurumlar vergisi, KDV, MTV gibi kalemlerdeki artışın bütçeye gelir etkisi 250 milyar lira civarında bir büyüklüğe erişiyor. Ancak Cuma günü TBMM'ye sunulan ek bütçe kanun teklifinde ise 1 trilyon 150 milyar liralık bir vergi geliri öngörüsü bulunuyor. şu ana kadar yapılan vergi artışlarıyla beklenen gelirin, ek bütçe düzenlemesinde öngörülen gelirin altında kalması, farkın yeni vergilerle mi kapatılacağı yorumlarına yol açtı. Başka bir ifade ile aradaki farkın bu kadar yüksek olması ilk etapta, kamuoyuna daha önce açıklanan vergilerin dışında yeni vergilerin de getirilebileceği, daha doğrusu vergide başka kalemlerde de artış olabileceği fikrini getiriyor. Teorik olarak bu güçlü bir olasılık olsa da vergi uzmanları, artan KDV ile birlikte yaşanacak fiyat artışlarının vergi alınacak matrahları da yükselteceği, dolayısıyla gelir kaleminde artış yaşanacağını belirtiyorlar. Benzer şekilde büyümenin de gelir unsurunu artırıcı etkisi olduğuna vurgu yapılıyor.

10.07.2023

2023 yılı bütçesinde toplam vergi gelirleri 3 trilyon 673 milyar lira civarındayken, ek bütçe ile bunun yaklaşık üçte birine karşılık gelen 1 trilyon 150 milyar liralık vergi öngörülüyor. Örneğin gelir vergisi kaleminden 503 milyar liralık gelir beklentisine, ek bütçe ile bunun yarısına yakın 203 milyar lira daha ekleniyor.

“Artışın kaynağı zam mı vergi mi olacak?”

Yine önemli bir gelir kalemi olan ÖTV’de 2023 yılının tamamında 512 milyar liralık gelir bekleniyordu. Ek bütçe ile buna yarısından fazla yani 307 milyar liralık bir ek gelir beklentisi getiriliyor. Bunun önümüzdeki dönemde ÖTV kalemlerinde başka artış getirip getirmeyeceği ise şu an itibarıyla soru işareti olarak duruyor.

Örneğin petrol ve doğalgaz ürünlerinden alınması öngörülen vergi bütçede 85 milyar lira iken, ek bütçe ile buna 112 milyar lira daha ekleniyor. Motorlu taşıt araçları satışından alınan ÖTV bütçede 204 milyar lira iken, buna da 142 milyar lira ekleniyor. Bu veriler, ya ürünlerin fiyatında ciddi artış ya da vergide artış anlamına geliyor.

Özel bankalarda ticari kredi artışı negatife döndü!

Bankalarda kredi iştahında zayıflık sürerken özel bankalarda 25 ay sonra ilk kez ticari kredide küçüldü. Merkez Bankası verilerine göre 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi küçülmesi yüzde 5,11 oldu....

Şebnem TURHAN

Merkez Bankası verileri özel bankaların ticari kredilerde kurumsal kredi kartları hariç ve 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış büyümesinin 19 Şubat 2021'deki yüzde 5,22 küçülmenin ardından ilk kez 27 Haziran haftasında yüzde 5,11 küçüldüğünü ortaya koydu. En son negatif büyüme ise yüzde 0,04 ile 21 Mayıs 2021 haftasında görülmüştü. Böylece özel bankalar ticari kredilerde 25 ayın ardından ilk kez küçülmüş oldu.

Bankacılık sektörü kaynakları TL mevduat faizlerinde gevşeme olsa da kur korumalı mevduat baskısının devam ettiğini, krediye erişim sıkıntısının sürdüğünü ve yeni yönetime rağmen piyasalarda çok fazla bir şeyin değişmediğini vurguladı.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ardından Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ve Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın yönetime gelmesiyle beraber bankacılık sisteminde uygulanan regülasyonlarda sadeleşmeye süreci başladı. Politika faizinin de yüzde 15'e çıkarılmasının ardından da ticari ve ihtiyaç kredi faizlerinde menkul kıymet tutma zorunluluğu limitleri de yükseldi. Yine menkul kıymet tutma zorunluluğu için TL mevduat oranı sınırı da yüzde 60'tan yüzde 57'ye indirildi.

Son olarak da zorunlu karşılıklarda 5 puan fazlalık için TL mevduat oranı da yüzde 60'tan yüzde 57'ye düşürüldü.

İkinci tur sonrası hız kaybı başladı

Sadeleşme adımlarına karşın bankacılık sektöründe kredi iştahının oldukça zayıf. Sektörde bir süredir Merkez Bankası verilerine göre 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış kredi büyümesinde yavaşlama gözleniyordu. Ancak 27 Haziran haftası itibariyle kredi arzındaki zayıflık ivme kazandı. Ticari kredilerde sektörün kredi arzı daha zayıf. Özel bankalarda Cumhurbaşkanlığı ilk tur seçimi öncesinde 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi yüzde 21 seviyelerindeydi. Onu takip eden haftalarda kredi büyümesinde daralma başladı ve ikinci tur seçimlerinin ardından ticari kredi büyümesi tek haneye indi. 23 Haziran haftasında sadece yüzde 1 büyüyerek neredeyse duran kredi büyümesi 27 Haziran haftasında ise yüzde 5,11 küçüldü.

Özel bankalar uzun bir süredir ticari kredilerde küçülme yaşamıyordu. Yüzde 5,11 gibi sert küçülme 27 Haziran'dan önce en son 19 Şubat 2021'de yüzde 5,22 olarak görülmüştü. En son negatif büyüme ise 21 Mayıs 2021 haftasında yüzde 0,04 oldu. Merkez Bankası verileri ışığında son negatif büyüme 25 ayın ardından, yüksek sert küçülme ise 27 ayın ardından yaşanmış oldu.

Kamu bankalarında da yüzde 33,4'e geriledi

Özel bankalar ticari kredide küçülürken kamu bankaları da frene bastı. Kamu bankalarında da 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi yüzde 33,4'e geriledi. En son bu yavaşlıkta büyüme 14 Ekim 2022 haftasında görülmüştü.

Cumhurbaşkanlığı ilk tur seçimleri öncesinde yüzde 77'nin üzerinde ticari kredide 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış büyümeye imza atan kamu bankalarının ticari kredi büyümesi ikinci tur seçimleri sonrasında önce yüzde 50'nin altında ardından ise 27 Haziran itibariyle yüzde 33,4'e kadar geriledi.

Seçim öncesinde yüzde 45'in üzerinde ticari kredide 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış büyümeye imza atan toplam bankacılık sektöründe ticari kredilerde büyüme önce yüzde 30'un altına indi 27 Haziran itibariyle de yüzde 14,33'e kadar geriledi. Kredi faizleri ise yükseliyor. Merkez Bankası verilerine göre ihtiyaç kredi faizi 27 Haziran haftasında 244 baz puan artarak yüzde 43,96'ya çıkarken, taşıt kredi faizi 220 baz puan yükselişle yüzde 36,22'ye, konut kredi faizi de 47 baz puan yükselerek yüzde 24,45'e çıktı. Ticari kredi faizleri de 229 baz puanlık artışla yüzde 17,64'e yükseldi. 3 aya kadar vadeli TL mevduat faizleri ise 353 baz puanlık düşüşle yüzde 38,45'e indi ve yüzde 40'ın altına geldi.

Yüksek faize rağmen tüketicide de frene basıldı

Sadece ticari kredilerde değil tüketici kredilerinde de iştah zayıf. Tüketici kredi faizlerinde ise yükseliş sürüyor. Buna rağmen bankalar tüketici kredilerinde de frene bastı. Bankacılık sektöründe 13 haftalık yıllıklandırılmış arındırılmamış tüketici kredi büyümesi yüzde 39,9'a geriledi. Cumhurbaşkanlığı ilk tur seçimleri sonrasında büyüme yüzde 100,65 seviyesinde bulunuyordu. Ardından hızla ivme kaybeden büyüme 27 Haziran haftasında yüzde 39,9'a kadar indi. Kamu bankalarında nisanın son haftasında yüzde 125 olan tüketici kredi büyümesi de 27 Haziran haftasında yüzde 29,12'ye düştü. Özel bankalar da frene bastılar, 13 haftalık yıllıklandırılmış tüketici kredi büyümesi 27 Haziran haftasında yüzde 47,7 ile yüzde 50'nin altına geriledi. Hem ticari hem tüketici kredi büyümelerinin yavaşlamasıyla beraber bankacılık sektöründe toplam kredi büyümesi yüzde 31,9'a, kamuda yüzde 42,2'ye, özel bankalarda ise yüzde 22,6'ya geriledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy ile görüştü

Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy yoğun bir diplomasi haftasının ardından geldiği İstanbul'da Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüştü.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy'nin baş başa görüşmesi sona erdi.

Görüşmede, iki ülke arasındaki ilişkilerin yanı sıra Rusya-Ukrayna savaşındaki son gelişmeler ve 17 Temmuz'da sona erecek Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması gibi bölgesel ve uluslararası konular ele alındı.

Görüşme yaklaşık 2,5 saat sürdü.

Görüşmelerinin ardından açıklamalarda bulunan Erdoğan, "Şüphesiz Ukrayna NATO'ya üyeliği hak ediyor. Her zaman ısrarla savunduğum bir hususu tekrar vurgulamak istiyorum. Adil bir barışın kaybedeni olmaz. Taraflar arasındaki anlayış farklılıklarına rağmen barış arayışlarına bir an evvel geri dönülmesi en samimi arzumuzdur. Ukrayna'nın yeniden ayağa kaldırılmasında her türlü desteği vereceğiz" dedi.

Tahıl koridoru anlaşması

Erdoğan Karadeniz Tahıl Koridoru'na dair ise "17 Temmuz'da dolacak sürenin yeniden uzatılmasını temenni ediyorum. Anlaşmanın 2 ayda bir değil, hiç olmazsa 3

10.07.2023

ayda bir olması gibi beklentimiz var. Süreyi de 2 yıla çıkarmak gibi gayretin içerisinde olacağız. Yine bu konuyla ilgili bu akşam Sayın Başkan'la da görüştük. Sayın Putin'le de inşallah bunu gerek telefon diplomamızda, gerekse önümüzdeki ay yapacağımız yüz yüze görüşmede gündemimizdeki en önemli konulardan bir tanesi bu." ifadesini kullandı.

Zelenskiy ise Rusya'nın ilhak ettiği Kırım'daki durumu da görüştiklerini belirterek "Karadeniz tahıl girişimine ve Ukrayna'dan tahıl inisiyatifine olan desteğiniz için minnettarım." değerlendirmesinde bulundu.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan açıklama

Konuya dair Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan yazılı olarak yapılan açıklamada "Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski huzurunda, "Stratejik Endüstriler Alanında İşbirliğine" ilişkin Mutabakat Zaptını içeren protokol, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır ve Ukrayna Stratejik Endüstriler Bakanı Oleksandr Kamyshin tarafından imzalandı. Mutabakat Zaptı ile iki ülke arasında; Stratejik endüstriler alanında, karşılıklı iş birliğinin desteklenmesi, başta İnsansız Hava Araçları (İHA) olmak üzere otonom sistemler ile motor Ar-Ge, üretim ve bakım faaliyetleri alanında ortak projelerin desteklenmesi amaçlanıyor" ifadeleri yer aldı.

İrfan Donat

Tarım Bakanlığına kritik uyarı ve öneriler

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan ve sektör temsilcilerinin görüşüne açılan “Tarımsal Üretim Planlanması Hakkında Yönetmelik Taslağı” için sektör paydaşları tespit, uyarı, öneri ve görüşlerini bakanlığa iletmeye başladı.

Antalya Tarım Konseyi (ATAK), Tarım ve Orman Bakanlığı'nın hazırladığı Tarımsal Üretim Planlanması Hakkında Yönetmelik Taslağını görüşmek üzere icra kurulu ve üyelerinin katılımıyla toplantı düzenledi.

Tarım sektöründen 49 kurum ve kuruluşun temsil edildiği ATAK toplantısında üretim planlamasının önemine vurgu yapılırken, planlamaya yön verecek düzenlemeler ile ilgili görüş alışverişinde bulunuldu.

ATAK Başkanı Ali Çandır, hazırlanan yönetmelik taslağının uygulanabilirliği, denetlenebilirliği, planlamaya kimlerin katkı koyacağıyla ilgili tarım sektöründe bazı soru işaretleri olduğunu altını çizdi.

ATAK toplantısına katılan tarım paydaşları, temsilcileri, ürün planlamasıyla ilgili görüş ve taleplerini dile getirirken, toplantı sonunda 11 maddelik bir rapor hazırlandı. Hazırlanan rapor, Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü'ne iletildi.

TASLAK YETERSİZ

Raporda, Antalya Tarım Konseyi'nin üretim planlaması ve modellemesi çalışmasının içerisinde olmaya hazır olduğu kaydedilirken, üretim planlaması için dünyada farklı modeller uygulandığına şu tespitlerle dikkat çekildi: “Tarımsal üretimin planlanması konusu, gelişmiş dünyada, bir taraftan doğrudan destek ve teşvikler aracılığı ile diğer taraftan da medeni ve borçlar hukukunda çözülmüştür. Mutlaka o uygulama modellerinden esinlenilmelidir. Taslak bu konuda yetersiz kalmıştır.”

ÖNCE KAYIT SİSTEMİ DÜZENLENMELİ

Üretim planlamasının uygulanabilmesi için başta Bakanlık kayıt sistemleri olmak üzere, ilgili mevzuatta planlama modeline uygun değişikliklerin acilen yapılması gerekliliğine işaret edilen raporda, “Uygulamaya ancak bu değişikliklerden sonra sağlıklı şekilde geçilebilir. Planlamanın uygulama usul ve esasları açık, berrak, sade ve iç tutarlılığa sahip olmalıdır. Planlamayı konu alan kurul ve benzeri oluşumların kompozisyonu aşırı merkezîyetçi, mevzuatçı ve sektörün tek boyutuna sıkıştırılmış haldedir. Mutlaka yönetime, uzmanlık alanına ve doğal işleyişe uygun hale getirilmelidir” denildi.

TARIM SAYIMI VE ALIM GARANTİSİ İSTENDİ

ATAK'ın raporunda, üretim planlaması uygulamasından önce kapsayıcı ve gerçekçi bir tarım sayımı yapılması gerektiğinin altı çizildi.

Raporda, planlama modelinin uygulanmasında “alım garantili” ve “sigortalı” bir yapının oluşturulması gerekliliği vurgulandı. Rapora göre, uygulama başvuruları, izinleri ve muvazaaları çok daha sade, akıcı, esnek ve hızlı hale getirilmeli. Üretim planlamasının başarısının, Tarım ve Orman Bakanlığı personelinin nitelik ve nicelik olarak hazır olmasına da bağlı olduğu vurgulanan raporda, “Planlamaya uygun personel kapasitesi yaratılmalıdır” denildi.

Uygulamadaki havza-işletme ve ürün ilişkisinin açıkça kurulması istenen raporda, “Uygulamanın pilot havzalar veya işletmeler için geçerli olması ile tüm ülke genelinde pilot ürünler için geçerli olması arasındaki farklar, modelin performansı bakımından kapsamlı tartışılmalıdır” denildi.

ATAK'ın raporunda şu tespit ve sorunlar öne çıktı:

1.1. Madde 2'de düzenlenen Yönetmelik kapsamı (Havza veya işletme bazı) ile Madde 5.5'te tanımlanan Planlama Kurulu görevleri (ürün bazlı çalışma ve asgari-azami miktar belirleme) arasında tutarsızlık, belirsizlik ve karmaşa vardır.

1.2. Madde 6'da tanımlanan Üretim Planlama Kurulunun tamamen Bakanlık üst yönetim bürokratlarından oluşması, Yönetmeliğin ve Kurulun amaçlarını gerçekleştirmeyle uyumlu değildir. Amaç-görev uyumsuzluğu oluşturmaktadır.

1.3. Yönetmelik Madde 6.5'teki Kurul görevleri, ancak Bakanlık biriminin teklifi kapsamında ifa edilebiliyor. Bu durum belirsizlik ve karmaşa yaratıyor. Belirli bir havzadaki belirli bir ürün ya da ürün grubu teklif ediliyorsa amaçlara uygun planlama işlevi zayıflıyor.

1.4. Yönetmelik Madde 7'deki il/ilçe müdürlük görevleri, mevcut iş yüküne ilave görevleri kapsamaktadır. Bu durum zaten aşırı yük **altındaki** personel üzerinde ve özellikle saha çalışmalarının ifası konusunda imkansız yükler getirecektir.

1.5. Yönetmelik Madde 11 ve 12'deki planlama ve izin faaliyetleri konusunda bürokratik yoğunluk, mevzuat imkansızlıkları ve gereksiz zaman kayıpları söz konusudur.

1.6. Yönetmelik Madde 13, 14 ve 15'teki hayvansal üretim planlaması ve izinleri konusu belirsizlik içindedir.

1.7. Yönetmelik Madde 17 ve 18'deki başvurular, değerlendirmeler ve kontroller konusu ciddi geçersizlikler içermektedir. Özellikle Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı olma durumu ortalama olarak yüzde 30 civarındadır. Bu oranın artırılması ise, başta Medeni ve Borçlar kanunları olmak üzere pek çok diğer zorluklar ve muvazaaların giderilmesine bağlıdır.

1.8. Bakanlık kayıt sisteminde özellikle Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) ve benzeri kayıt sistemlerinin yapısal sorunları bulunmaktadır. Bu sorunlar aşılmadan tarımsal üretim planlama işlevinin bu yönetmelikle çözümü imkansızdır.

1.9. Bu Yönetmelik hükümleriyle doğrudan ilgili diğer düzenlemelerle yeterli bağlar kurulmamıştır. Ayrıca diğer düzenlemelerde bu Yönetmelikle uyumlu değişiklikler yapılmamıştır. Bunlar yapılmadan Yönetmeliği uygulamak sistemi çöktecektir.

1.10. Birden fazla il/ilçe sınırlarında arazisi olan çiftçi ve işletmelerin ayrı ayrı izin başvurularında bulunmaları ciddi zorluklar ve iş kayıpları yaratacaktır.

1.11. Bu Yönetmelik ve dayandığı Tarım Kanunu'ndaki cezai şartlar, üretimden caydırıcı ağırlıktadır.

1.12. Üretim planlamasının iki temel unsuru; kapasite ve taleptir. Bu Yönetmelikte ikisi de son derece zayıf ve yetersiz düzeyde, dolaylı yer almıştır.

1.13. Bu Yönetmelik taslağı açık, anlaşılır ve iç tutarlılık halinde değildir.

1.14. Yönetmelik Türkiye’de bulunan 30 tarım havzasında 2017 yılından bu yana desteklenen 21 ürün için mi plan yapacak? Yoksa diğer tüm ürünleri de kapsayacak mı? Açık değildir.

1.15. Yönetmelik günümüz piyasa ve üretim koşullarına, hızına uygun değildir.

1.16. TARSİM’e mevzuatta yer verilmemiştir.

1.17. Başvuru süreleri ve takvimi konusu açık değildir. Her ürün ve ilçede farklı zaman ister.

Bu başvuru süreleri vb. takibi için çiftçi yaş ortalamamız uygun değildir.

ATAK'ın raporunda öneri ve talepler ise şöyle sıralandı:

2.1. Tarımsal üretimin planlanması ve modellemesi için sektör paydaşlarıyla katılımcılığa, yönetişime ve uzmanlık alanlarına yoğunlaşmış çalışma grubu faaliyetine mutlaka ve öncelikle başlanmalıdır. Antalya Tarım Konseyi olarak böyle bir çalışma grubu faaliyetine katılmaya hazırız.

2.2. Tarımsal üretimin planlanması konusu gelişmiş dünyada, bir taraftan doğrudan destekler ve teşvikler aracılığı ile diğer taraftan da medeni ve borçlar hukukunda çözülmüştür. Mutlaka o uygulama modellerinden esinlenilmelidir. Taslak bu konuda yetersiz kalmıştır.

2.3. Planlamanın uygulanabilmesi için başta bakanlık kayıt sistemleri olmak üzere ilgili mevzuatta planlama modeline uygun değişikliklerin acilen yapılması şarttır. Uygulamaya ancak bu değişikliklerden sonra sağlıklı şekilde geçilebilir.

2.4. Planlamanın uygulama usul ve esasları açık, berrak, sade ve iç tutarlılığa sahip olmalıdır.

2.5. Planlamayı konu alan kurul ve benzeri oluşumların kompozisyonu aşırı merkezîyetçi, mevzuatçı ve sektörün tek boyutuna sıkıştırılmış haldedir. Mutlaka yönetişime, uzmanlık alanına ve doğal işleyişe uygun hale getirilmelidir.

2.6. Planlama modelinin uygulanmasında “alım garantili” ve “sigortalı” bir yapının oluşturulması gereklidir.

2.7. Uygulamadaki havza-işletme ve ürün ilişkisi açıkça kurulmalıdır.

2.8. Uygulamanın pilot havzalar veya işletmeler için geçerli olması ile tüm ülke genelinde pilot ürünler için geçerli olması arasındaki farklar, modelin performansı bakımından kapsamlı tartışılmalıdır.

2.9. Uygulama başvuruları, izinleri ve muvazaaları mutlaka taslaktakinden çok daha sade, akıcı, esnek ve hızlı hale getirilmelidir.

2.10. Planlamanın uygulama performansı bir taraftan modelleme performansına bağlı olduğu gibi, diğer taraftan da bakanlık personelinin nitelik ve nicelik olarak hazır olmasına bağlıdır. Mevcut haliyle değerlendirildiğinde, planlamaya uygun personel kapasitesi yaratılmalıdır.

2.11. Planlama taslağında bulunmayan sektör kapasitesi ve talebi konularında açık ve gerçekçi kurgu yaratılmalıdır. Bunun için de planlama uygulamasından önce kapsayıcı ve gerçekçi bir tarım sayımı yapılmak zorundadır.

ADANA ÇİFTÇİLER BİRLİĞİ DE GÖRÜŞLERİNİ PAYLAŞTI

ATAK'ın yanısıra Adana Çiftçiler Birliği ve Adana Turunçgil Üreticileri Birliği, ortak bir açıklama yaparak “Tarımsal Üretim Planlanması Hakkında Yönetmelik Taslağı” ile ilgili çekince ve görüşlerini paylaştı.

"Planlı üretimin ülke ihtiyaçları ve yaratacağı katma değer hesabı ile üretim ve su imkanlarımızın en iyi şekilde kullanılarak yapılması, tüm çiftçilerimizin yetiştirdiği

ürünlerden para kazanarak, üretimin sürekliliği hepimizin ortak arzusudur" denilen açıklamada "Planlı Üretim ile ilgili yönetmelik taslağı üzerine çiftçilerimizle bu sabah yaptığımız toplantı neticesinde Adana Çiftçiler Birliği ve ADATÜB aşağıdaki maddeleri içeren ortak bir rapor hazırlayarak görüşlerimizi bakanlığımıza sunmuştur" denildi.

10 maddelik görüşte şu tespitler öne çıktı:

1- Planlı Üretim, yasak ve kısıtlamalarla değil, çiftçilerin erken açıklanacak teşvik ve desteklerle yönlendirilerek ekim desenin belirleneceği, doğru ve zamanında dış ticaret politikası uygulamalarıyla daha dengeli bir üretim modeli olacağı inancındayız.

2- Planlı üretime geçiş öncesi uydu yardımı ve sahada ilgili ilçe müdürlüğü elemanlarınca tam ve güvenilir bir tarım sayımı yapılmalı, tüm ekili ve dikili alanlar ile hayvan varlığı envanterimiz çıkarılmalıdır. Dikili ürün gruplarında verimlilik, hasat zamanı, bölgeye uyum ve üretim yoğunluğu da dikkate alınacağından cins bazında sayımın da yapılması gerekmektedir.

3- Tarımsal Üretim Planlanması Kurulu'nda kamunun yanı sıra daimi oy hakkı olan üye olarak çiftçi, tarımsal ürün ihracatçısı ve akademiden de temsilciler olmalıdır.

4- Çok yıllık ürün gruplarında verimlilik, hastalığa karşı duyarlılık ve pazar talepleri doğrultusunda ürün grubu ve cins değişikliği planlama dışında tutulmalı ve kurul kararı olmadan değişikliğe müsaade edilmelidir.

5- TÜİK'in açıkladığı Tarımsal Yeterlilik oranları %150'nin üzerinde olan ürünlerde kurulun aksi kararı olmazsa dikimine yasak getirmek, ihracatı olan ve ülkemize döviz getiren ancak yeterlilik oranı %150'nin üzerinde olan fındık, incir, üzüm, kayısı, narenciye, elma ile olası ekilebilecek ve benzeri ürünlerin kısıtlanması; istihdam, katma değer ve dış pazar gibi ekonomik kayıplara neden olacaktır. Bu nedenle ihracata yönelik, katma değeri yüksek ürünlere kısıtlama getirilmemelidir.

6- İl ve ilçe müdürlüklerinin ekim ve dikim müsaadesi vermesindeki öncelik kriterleri yetersizdir. Bu kriterlerin hepsini sağlayan çiftçiler arasındaki seçim neye göre ve nasıl yapılacaktır ? Bu üreticilerin belirlenmesinde kayırma ve şaibe iddialarıyla çiftçi ile yetkili kamu kurumları karşı karşıya gelebilecektir.

7- Ekonomik sebepler ve geçmişten birikmiş borçları nedeniyle risk alarak farklı tek yıllık ürün ekmek isteyen çiftçimize sadece üretim yaptığı yılın desteklemelerinden muaf kalarak seçim yapma şansı verilmelidir. Aksi takdirde bu durum, ekonomik sıkıntı içindeki bir çok çiftçimizin üretimden kopmasına neden olabilecektir.

8- Ziraat Bankası tarafından kullanılan sübvansiyonlu tarımsal işletme kredileri, sermayeye karışmış durumda olan işletmeler için, kredi baremi düşük olan ürünlerin ekimine yönlendirilmesi düşük kredi limiti ile üretime başlanmasına neden olacak ve çiftçinin özel bankalara yüksek faizle borçlanmasını arttıracaktır.

9- Çukurova gibi eğimi yüzde 6'nın altında olan ve çok yıllık meyve yetiştiriciliği için iklim, toprak ve su gibi ekolojik şartları uygun olan ve ihraç edilerek döviz ve istihdam yaratan ürünlere yasak getirerek, sadece yüzde 6 eğim ve üzeri yerlerde çok yıllık meyveciliğe izin verileceğini bildiren madde kaldırılmalıdır.

10- Planlı üretim; öncelikle alternatifli ürünlerin yetiştirildiği, sulama imkanlarının olduğu bir kaç farklı ilçede pilot olarak uygulandıktan sonra alınacak sonuçlara göre ülke çapında uygulamaya geçilmelidir.

Önümüzdeki günlerde farklı kurum, kuruluş ve sektör temsilcilerinden Tarım ve Orman Bakanlığının söz konusu yönetmelik taslağına ilişkin görüşler gelmeye devam edecek.

Tarımda planlı ve istikrarlı bir üretim için sektörün uyarı, tespit ve önerilerine kulak vermekte fayda var.

Kırsalın gerçeklerinden kopuk, eksik ve hatalı uygulamalarla üretimin sürdürülebilirliğini sağlamak mümkün değil.

Umarız böyle kritik bir konuda sektörün görüşleri ciddiye alınır ve ortak akıl ile hareket edilir.

Umarız yapılan çalışmalar boşa gitmez ve ortaya üreticisinden tüketicisine kadar değer zincirinin tüm halkalarının kazandığı planlı ve verimli bir üretim modeli ortaya konur.

Gelişmeleri takip edip, sizlerle paylaşacağız.

Kırmızı etle beyaz et karışımına izin yok, denetim var

Ali Ekber YILDIRIM

10 Temmuz 2023 Pazartesi

Tarım ve Orman Bakanlığı, pide, lahmacun, börek ve benzeri gıdaların üretiminde kullanılan malzemelerin denetimine ilişkin talimatı yeniledi. Kamuoyunda büyük tartışma yaratan ve iptal edilen denetim talimatı yenilenirken bu kez daha açık ve anlaşılır bir dille kaleme alındı.

Bakanlık tarafından 81 İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne gönderilen ve 7 maddeden oluşan yeni talimata EKONOMİ Gazetesi ulaştı. Talimata göre; pide, lahmacun ve börek gibi gıdaların üretiminde etiket bilgisi ve beyanı dışında farklı hayvan türlerinden etlerin ve sakatatın birbirleri ile karıştırılmasına izin verilmiyor.

Eski talimat büyük tepki gördü

Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Vekili Hüseyin Arap'ın Bakan adına imzalayarak 6 Haziran 2023 tarihinde 81 İl Müdürlüğü'ne gönderdiği talimatta "Perakende işletmelerde sunulan pide, lahmacun, börek vb. ürün harçlarında alınan numunelerde; ürünün sunum şekline bağlı olarak vurgulayıcı ifadeler kullanılmadan servis edilen pide, lahmacun, börek harcı gibi ürünlerde kanatlı eti ve sakatat tespit edilmiş olması durumunda, resmi kontrol sonucunun tağşiş olarak değerlendirilmemesi gerektiği belirtilmişti."

Ayrıca, pide, lahmacun, börek, mantı vb. üretilmek üzere hazırlanmış çiğ ürün harçlarında histolojik muayene ve kanatlı eti aranması kapsamında numune alınmaması isteniyordu.

Bakan talimatın yenileneceğini duyurmuştu

Pide, lahmacun, börek ve diğer ürünlerde kullanılan malzemenin denetlenmeyeceği ve tüketici sağlığının tehlikeye atılacağı gerekçesiyle bu talimata çok büyük tepki oldu. Tepkiler üzerine Tarım ve Orman Bakanlığı önce basın açıklaması ile konuya

açıklık getirmeye çalıştı. Tepkiler dinmeyince Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı İzmir'de konuya ilişkin yaptığı açıklamada talimatın kamuoyunda yanlış anlaşıldığını belirterek şunları söyledi: "Bizim bu konuda daha dikkatli olmamız gerekir. Bu tamamen bir iç uygulamanın, iç talimatın yayınlanmasıydı. Arkadaşlarımıza da talimatı verdik. İç talimatları yenileyecekler. Kamuoyunun da bu hassasiyetini böylece gidermiş olacağız. Artık lahmacunun içerisinde her şey olacak mı? Kesinlikle söz konusu değil. Eğer siz bir lahmacun yiyecekseniz onun içerisinde olması gereken neyse onun malzemesini benim arkadaşlarım aynı şekilde kontrol edecekler ve denetleyecekler. Bu zamana kadar ne yapıldıysa, ne olması gerekiyorsa, neye izin verilmesi gerekiyorsa aynı şekilde devam edecek. 'Artık istediğiniz gibi bunu yapabilirsiniz' şeklinde izin verilmesi veya buna izin verecek bir talimatın yayınlanması söz konusu bile değil."

Kamuoyu hassasiyetine dikkat çekiliyor

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın açıkladığı gibi pide, lahmacun, börek gibi gıdaların üretiminde kullanılacak malzemelerin denetimi ile ilgili talimat yenilendi. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Vekili Hüseyin Arap'ın Bakan adına imzalayarak 81 İl Müdürlüğü'ne gönderdiği yeni talimatta özellikle kırmızı et ile beyaz et karışımına izin verilmeyeceği, denetimlerin sürdürüleceği ifade ediliyor.

Yeni talimat 7 maddeden oluşuyor

Yeni talimatta konunun kamuoyunda yarattığı hassasiyete dikkat çekiliyor. EKONOMİ Gazete'nin ulaştığı talimat şöyle: "İlgi yazıda belirtilmiş olan hususların kamuoyunda yeterince anlaşılabilmesi ve oluşturduğu hassasiyet nedeniyle, aşağıda belirtildiği şekilde konuya açıklık getirilmiştir.

Türk Gıda Kodeksi- Et, Hazırlanmış Et Karışımları ve Et Ürünleri Tebliği 5. maddesi 2. fıkrasında; 'Bu Tebliğ kapsamına girmeyen mantı, içli köfte, çiğ köfte, kadınbudu köfte, lahmacun, pide, kebab, pizza gibi yemek, hazır yemek, tabildot yemek ve mezelerin üretiminde kullanılan çiğ et, kıyma, kanatlı kıyma ve et ürünleri bu tebliğe uygun olur' ibaresi yer almaktadır.

Kırmızı et beyaz et karışımına izin verilmeyecek

Bu doğrultuda;

1- Pide, lahmacun ve börek gibi gıdaların üretiminde etiket bilgisi ve beyanı dışında farklı hayvan türlerinden etlerin ve sakatatın birbirleri ile karıştırılmayacağı (Sığır eti ve koyun/keçi eti karıştırılabilir, kırmızı ve beyaz et karıştırılamaz),

2- Pide, lahmacun ve börek gibi gıdaların üretiminde kırmızı et dışında farklı bir et türü kullanılacaksa (tavuk eti, deniz ürünleri vb.) bunun sadece "menüde ya da ürün

10.07.2023

adında içeriğini bildirmek kaydıyla; pide (tavuklu) ya da tavuklu pide/börek" şeklinde son tüketiciye açık şekilde bilgi vermek koşuluyla son tüketiciye sunulması ve üretilen üründe sadece tek hayvan türünün etinin kullanılmasına izin verilmesi (ya sadece tavuk eti, ya sadece kırmızı et gibi),

Numune alımına devam edilecek

3- 2023 Yılı Gıda Numune Alma Planı çerçevesinde yer alan 2023 Yılı İl Gıda Numune Alma Planı kapsamında pide, lahmacun, börek, mantı vb. Üretilmek Üzere Hazırlanmış Çiğ Ürün Harçlarında Histolojik Muayene ve Kanatlı Eti Aranması Programı kapsamında numune alımına devam edilmesi,

4- Numune alım işlemleri; pide, lahmacun vb. ürünleri üreten işletme tarafından pide, lahmacun vb. ürünleri üretmek üzere hazırlanan harçtan alınması, eğer numune alımı esnasında pide, lahmacun vb. ürün harcı o anda tükenmiş durumdaysa ya da ürünlerin daha önceden hazırlanıp pişirilerek son tüketiciye sunulan, hâlihazırda harcı olmayan bir işletmeyse (ör: kır pidesi vb.), numunenin son üründen alınması, ayrıca, numune alımı esnasında tutulan resmi kontrol raporuna ve numune alma tutanağına, alınan harcın pide, lahmacun vb. üretilmek üzere işletme tarafından kullanılacak harçtan alındığının açık olarak belirtilmesi,

5- Söz konusu ürünlerin üretiminde kullanılan hammadde niteliğindeki bileşenlerin (et, süt, peynir, un, yağ vb.) tek başına yapılacak kontrollerinde, bu ürünlere ilişkin ilgili kodeksinde belirtilen ürün özelliklerinin esas alınması,

6- Kamuoyunda ve işletme sahipleri tarafında oluşan yanlış algı sebebiyle, herhangi bir mağduriyet yaşanmaması için, resmi kontroller esnasında talimat hükümleri doğrultusunda söz konusu ürünleri üreten işletme yetkililerine ivedilikle bilgilendirme yapılması,

7- Kırmızı etten üretildiği beyan edilen pide, lahmacun ve börek gibi gıdaların harcında farklı türden hayvan eti ve sakatat için numune alınması,

Söz konusu resmi denetim ve kontrollerin yukarıda belirtilen esaslara göre yürütülmesi, herhangi bir uygunsuzluk tespit edilmesi durumunda uygunsuzluğun niteliğine göre 5996 Sayılı Kanunun ilgili maddeleri gereğince yasal işlem uygulanması hususunda;

Gereğini rica ederim.

Hüseyin ARAP
Bakan a.

Genel Müdür Yardımcısı V."

10.07.2023

İki talimat arasında büyük fark var

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın yayınladığı iki talimat arasında çok büyük fark var. İlk talimatta pide, lahmacun, börek ve diğer gıda ürünlerinin üretiminde kullanılan malzemenin denetimi için numune alınmaması bilgisi yer alırken, yeni talimatta farklı türdeki etlerin birbirine karıştırılmayacağı, numune alınarak denetim yapılacağı anlaşılır bir dille ifade ediliyor. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın bu göreve geldikten sonra karşılaştığı ilk sorunda kısa sürede müdahale ederek düzeltme yapması dikkat çekti.

Yeni vergi en kolayı, siz önce tahakkuk edeni toplayın!

Alaattin AKTAŞ

10 Temmuz 2023 Pazartesi

✓ Vatandaşı aflara alıştıırırsanız, ne vergi toplayabilirsiniz, ne ceza.

✓ Maliye 2006 yılındaki tahsilat oranını tutursa aynı tahakkukla 2022'de en az 300 milyar lira daha fazla vergi toplayacaktı.

✓ 100 lira yargı para cezası kesip bunun yalnızca 1.2 lirasını tahsil etmekten niye kimse rahatsız olmaz?

✓ Ya vergi cezası... Maliye kendi kestiği vergi cezasının niye ancak yüzde 5.5'ini tahsil edebilir?

Davulla zurnayla ceplere bir miktar para koyup ardından kocaman elleriyle öbür cepten fark ettirmeyeceklerini sanarak koyduklarından daha fazla parayı çekmeye kalkıştılar, çekmeye başladılar da... Gerekçe belli, savunucular da hazırda bekliyor:

“Ne yapalım, bu kadar zam verdik; öbür tarafta ayağa kaldırılması gereken deprem bölgesi var, vergi artışları kaçınılmazdı.”

Acaba? Bir şekilde kaynak yaratmak tabii ki gerekiyordu da acaba bunun tek yolu vergileri artırmak mıydı?

Devlet zamanında bir vergi koymuş. “Senden şu ad altında şu kadar vergi alacağım” demiş. Sonra o vergiyi yazmış, yani tahakkuk ettirmiş.

Devlete düşen, devletin bu işle ilgili birimi olan Maliye'ye düşen, bir anlamda işinin peşinden gitmek ve yazdığı, yani tahakkuk ettirdiği o vergiyi almaktır.

Ama yok, bu yapılamıyor ya da daha kötüsü yapılmıyor.

Yalnızca vergi olsa iyi; faiz gelirleri var alınması gereken, alınmıyor.

Devlet ceza yazmış; örneğin trafik cezası yazmış, alınmıyor. Daha önemlisi vergi cezası yazılmış, neredeyse hiç alınmıyor.

Tahakkuk ettirilmiş, kimin ne ödeyeceği belli olan vergi ve diğer gelirler tahsil edilmiyor, edilemiyor; sonra "Kaynak lazım" denilerek yeni vergi konuluyor ya da mevcut olanlar artırılıyor.

Yalnızca 2022'den 1.1 trilyon!

Bütçedeki tahakkuk ve tahsilatla ilgili olarak bu yılın ilk beş ayına ilişkin verilere dayalı bir değerlendirme pek doğru olmaz. Çünkü bazı vergiler tahakkuk etti ama henüz tümü için ödeme zamanı gelmedi. Dolayısıyla değerlendirmeyi yıllık son verinin olduğu 2022 için yapmakta yarar var.

Genel bütçe gelirinde tahakkuk 2022'de 3.9 trilyon lira. Bu tutarın yüzde 71 oranındaki 2.7 trilyonu tahsil edilmiş, başka bir ifadeyle tahsil edilemeyen tam 1.1 trilyon lira var.

Bu yılın ilk beş ayındaki tahakkuk 3 trilyon, tahsilat 1.6 trilyon, yaklaşık 1.4 trilyon tahsil edilememiş. Ancak bu yılın tahsilatı biraz önce de vurguladığım gibi bazı vergilerin ödeme dönemi henüz tamamlanmadığı için çok düşük görünüyor.

İşte bu yüzde 2022 verilerine dönelim. Hani tahsil edilemeyen 1.1 trilyon lira var ya... Bunun ne kadar önemli bir büyüklük olduğunu görmek için motorlu taşıtlar vergisi için getirilen ikinci ödemeye bir kıyaslama yapalım.

MTV'de bu yılın tümündeki bütçe hedefi 38.7 milyar lira. İlk beş aydaki tahakkuk ise yıllık hedefi aşmış ve 46 milyar liraya ulaşmış. Belli ki araç sayısındaki artış ve yeni modellere daha yüksek oranda vergi uygulanması bu sonucu doğurmuş. Artışın devam edeceğini ve yıllık tahakkukun 50 milyar olacağını varsayalım. Bu vergide tahsilat oranı yüzde 100 olsa ikinci vergiyle artı 50 milyar lira daha toplanacak demektir.

İkinci MTV'de eksiksiz tahsilatla elde edilecek kaynak 50 milyar lira ama diğer yanda geçen yıldan tahsil edilmeyen toplam bütçe geliri 1.1 trilyon lira. Bir başka ifadeyle bu yılın ek MTV'si, geçen yıl tahsil edilmeyen 1.1 trilyon liranın yüzde 4.5'i.

Bir veri daha aktarayım. Geçen yıl tahakkuk ettiği halde tahsil edilemeyen MTV 7.8 milyar lira. Vergisini zaten ödeyene ek vergi getireceğinize geçen yıl ödenmeyen 7.8 milyarın üstüne gitseniz!

Tahakkuk ettirilmiş ama alınamayan ya da alınmayan verginin üstüne gidilmiyor, garaja (kümese) girmiş araçların MTV'sine yükleniliyor.

10.07.2023

Yetmiyor, vergideki yükü daha da bozacak şekilde en adaletsiz vergi konumundaki KDV'ye yükleniliyor.

Elinizi tutan mı var?

Vergi koymaktan, mevcut vergilerde oranı artırmaktan kolay ne var!

Yürütme, yasama; hepsi elde olduktan sonra bugün karar ver, yarın yeni vergileri uygulamaya koy, o kadar kolay.

Anlaşılan zor olan tahakkuk ettirilen vergileri toplamak. Ama acaba tahsilat oranının düşük kalması, hele hele bazı gelirlerde komik derece düşük olması tahsilattaki zorluktan mı kaynaklanıyor yoksa "tahsilat yapma gönülsüzlüğü"nden mi?

Örneğin geçen yıl dahilde alınan KDV'de tahsilat oranı yüzde 50 bile değil. Oranın böylesine düşük kalmasının tahsili mümkün olmaktan çıkan kalemlerin tahakkuka yazılmaya devam edilmesinden kaynaklandığı dile getiriliyor. Bu durumu düzeltmek de herhalde Maliye'nin işi!

En iyisi ceza yazmaktan vazgeçin!

En trajik tahsilat/tahakkuk dengesi cezalarda ve özellikle yargı para cezaları ile vergi cezalarında.

2022'de para cezalarının ancak yüzde 8'i tahsil edilebilmiş. Hele hele vergi cezaları! Tahsilat oranı yalnızca yüzde 5.5. Tahsil edilemeyen ya da edilmeyen vergi cezası tutarı tam 276 milyar lira.

Yalnızca geçen yılın tahsil edilmeyen para cezası 400 milyar lira. Bu tutarın yarısı bile tahsil edilmiş olsa Maliye'nin kasasında şimdi fazladan 200 milyar olacaktı.

Genel bütçe gelirleri tahakkuk ve tahsilatı (Milyon TL) (2022 yıllık)

	Tahakkuk	Tahsilat	Tahakkuk tahsilat farkı	Tahsilat/tahakkuk oranı (%)
Genel bütçe gelirleri	3.860.609	2.749.522	1.111.087	71,2
Vergi gelirleri	2.905.925	2.353.286	552.639	81,0
Gelir vergisi	439.774	356.454	83.319	81,1
Kurumlar vergisi	578.011	507.452	70.559	87,8
MTV	31.442	23.626	7.816	75,1
Dahilde alınan KDV	366.407	175.135	191.271	47,8
ÖTV	442.780	419.791	22.989	94,8
Gümrük vergileri	78.399	76.517	1.882	97,6
İthalde alınan KDV	725.716	578.965	146.750	79,8
Diğer vergi gelirleri	243.397	215.345	28.052	88,5
Faiz gelirleri	252.232	110.862	141.370	44,0
Para cezaları	434.555	34.604	399.952	8,0
Vergi cezaları	292.447	16.048	276.399	5,5
Yargı para cezaları	71.833	857	70.976	1,2
İdari para cezaları	50.895	7.797	43.098	15,3
Trafik para cezaları	18.730	9.383	9.347	50,1
Diğer cezalar	651	520	131	79,9
Diğer gelirler	267.897	250.770	17.127	93,6

Bozulma 2011'den sonra hızlandı

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın genel bütçe tahsilat/tahakkuk verileri 2006 yılına kadar geri gidiyor. Dolayısıyla değerlendirmeyi söz konusu yıldan bu yana olan dönem için yapabiliyoruz. Başlangıç olarak niye 2006'yı esas aldığımızı düşünenler çıkabilir, o yüzden öncelikle bu açıklamayı yapmak istedim.

2006'dan 2011'e kadar olan dönem tahsilat/tahakkuk dengesi açısından son dönemle kıyaslanmayacak kadar iyi. Hele hele 2006... O yıl genel bütçe gelirleri toplamındaki tahsilat oranı tam yüzde 86.

Vergideki tahsilat oranı yüzde 91.5 ve 2022'deki oranın 10 puan üstünde. Geçen yıl da bu oran gerçekleşmiş olsaydı vergi tahsilatı 300 milyar lira daha fazlaydı. 300 milyar lira! Oran niye düştü peki?

Sakın adeta canımız sıkıldıkça çıkardığımız afl ar yüzünden olmasın!

Mükellef "Ben enayi miyim, niye vergi ödeyeyim, nasıl olsa af çıkar" diye düşündüğü için olmasın!

Vergi toplamayı düşünüyor musunuz?

2006'da tahakkuk ettirilen her 100 liralık cezanın 33 lirası tahsil edilmiş. Üçte bir gibi bir oran söz konusu.

Cezadaki tahsilat oranı sonraki yıllarda hızla düşmeye başlamış ve 2012 ile birlikte tek hanelere inmiş. 2022'nin oranı yüzde 8. Bu ortalama oran, vergi cezalarında oranın 5.5'e kadar indiğini belirttim.

Hele hele idari yargı cezaları var ki, bu cezanın gerçekten de yalnızca adı kalmış! 72 milyar lira ceza tahakkuk etmiş ama tahsilat yalnızca ama yalnızca 857 milyon lira. Tahsilat oranı komik ötesi, yüzde 1.2! Tahakkuk eden 100 lira cezanın ancak 1 lirasının tahsil edilmesi kimseyi mi rahatsız etmez! Sonra gelsin ek vergiler, vergi artışları...

Ek vergi için de, vergi artışları için de herkes karar alabilir, bunun zor bir tarafı yok.

Maliye acaba biraz da vergi toplamayı düşünür mü?

Genel bütçede tahsilat-tahakkuk oranı (Yüzde)

	Genel bütçe gelirleri toplamı				
		Vergi	Faiz	Cezalar	Diğer
2006	86,0	91,5	49,3	33,3	97,1
2007	85,0	90,2	44,1	28,3	96,8
2008	83,2	88,5	39,3	19,9	97,1
2009	80,4	85,9	42,7	21,5	96,2
2010	76,8	84,8	29,0	15,9	93,9
2011	74,4	84,1	15,0	14,4	95,2
2012	70,1	84,9	23,4	7,5	96,1
2013	70,5	85,4	21,1	8,1	96,1
2014	69,2	83,5	20,8	6,6	95,1
2015	67,9	82,9	15,6	7,0	84,1
2016	64,6	78,9	20,2	6,8	92,1
2017	65,4	80,0	18,5	5,6	92,2
2018	64,1	78,7	15,8	4,8	96,9
2019	64,5	77,8	18,9	5,8	97,7
2020	63,8	77,4	39,0	5,5	96,2
2021	64,4	77,8	34,3	5,7	96,0
2022	71,2	81,0	44,0	8,0	93,6

Yükün büyüğü 'taban'a

Naki BAKIR

10 Temmuz 2023 Pazartesi

Ek bütçe kapsamında tahsil edilecek ekstra verginin üçte ikisi tüketicilerden; üçte biri ise Gelir Vergisi mükellefleri ve şirketler ile mülk/varlık sahiplerinden alınacak. Yurttaşlar, mal ve hizmet tüketimlerinde 2023 için başlangıçta öngörülen 203,6 milyar liraya ek 310 milyarlık daha KDV ödeyecek.

Ek bütçe ile 2023'te öngörülen toplam vergi geliri (Milyar TL)			
	2023 Başlangıç	Ek Bütçe	2023 Toplam
TOPLAM VERGİ GELİRLERİ	3.199,5	1.150,5	4.350,0
DOĞRUDAN VERGİLER	1.156,8	402,9	1.559,7
Gelir Vergisi	495,0	203,2	698,2
-Gelir vergisi tevkifatı (ücretlerden)	453,3	189,1	642,4
-Diğer	41,7	14,1	55,8
Kurumlar Vergisi	619,1	166,3	785,4
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	42,7	33,4	76,1
-MTV	38,7	32,7	71,4
-Veraset İntikal V.	3,9	0,7	4,6
-Değerli konut V.	69,1	0,0	69,1
DOLAYLI VERGİLER	2.041,7	733,0	2.774,7
Dahilde Alınan KDV	203,6	310,0	513,6
ÖTV	510,6	307,6	818,2
-Akaryakıt ve doğalgaz	85,0	112,5	197,5
-Motorlu Taşıt alımları	203,6	142,9	346,5
-Alkollü İçkiler	55,3	7,7	63,0
-Tütün Mamulleri	126,0	20,3	146,3
-Kollu Gazozlar	4,9	2,3	7,2
-Dayanıklı Tüketim vd.	35,6	22,0	57,6
BSMV	75,1	33,2	108,3
Şans Oyunları Vergisi	13,1	13,2	26,3
Özel İletişim Vergisi	12,3	2,1	14,4
Dijital Hizmet Vergisi	7,2	2,0	9,2
Konaklama Vergisi	2,3	5,7	8,0
Dış ticaretten alınan vergiler	1.056,8	0,04	1.056,8
-Gümrük Vergileri	121,8		121,8
-İthalde Alınan KDV	931,4		931,4
-Diğer Dış Ticaret Gelirleri	3,6	0,04	3,6
Damga Vergisi	55,5	30,3	85,8
Harçlar	105,2	28,9	134,1
BYSDV	1,0	14,6	15,6
DOLAYLI VERGİ ORANI (%)	63,8	63,7	63,8

Akaryakıt, doğalgaz, taşıt alımları, alkollü içki ve sigara ve dayanıklı tüketimde başlangıçta 510,6 milyar lira öngörülen ÖTV tahsilatı, 307,6 milyar lira artacak.

Ek bütçe ile sağlanacak net 1 trilyon 119,5 milyar liralık ek gelirden 482,8 milyar lira ile en büyük pay, ödenek artışı olarak AFAD'a aktarılacak.

Bozulan kamu mali dengelerini yeniden kurarak ekonomiyi rasyonel zemine çekme sürecinde gidilen radikal vergi düzenlemelerinde, maliyetin büyük bölümü "taban"a yüklendi.

Yeni ekonomi yönetimi, en efektif finansman kaynağı olarak ek vergiler ve mevcut vergi oranlarında artırım yoluna giderken, Meclis'e sunulan ek bütçe ile hedeflenen vergi gelir artışının üçte ikisinin; en kolay ve hızlı tahsilatın gerçekleştiği "dolaylı vergi" kalemleri ile tüketimden elde edilmesi öngörüldü.

Memur maaş ve emekli aylıklarında ikinci yarı artışlarının belli olmasının ardından TBMM'ye sunulan ek bütçe yasa teklifi ile net 1 trilyon 119,5 milyar liralık bir ödeneğin ilgili kamu idare bütçelerindeki mevcut ödeneklere eklenmesi öngörüldü.

Teklifin gerekçesinde, Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli depremlerin yol açtığı hasarların giderilmesi için yapılacak harcamalar başta olmak üzere kamu idarelerinin artan ödenek ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla ek bütçe yoluna gidildiği ifade edildi.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile yılın tümünde bütçe giderleri için 4 trilyon 469,5 milyar lira ödenek tahsis edilmiş, bütçe gelirleri 3 trilyon 810,1 milyar, yıllık bütçe açığı da 659,4 milyar lira olarak öngörülmüştü.

Ek bütçenin geliri vergiden

Ek bütçe ile gidilecek ödenek artışlarını karşılamak üzere, sağlanması hedeflenen ek gelirlerin tamamına yakını vergi cephesinden bekleniyor. Bu kapsamda 1 trilyon 150,5 milyar liralık bölümü doğrudan ve dolaylı vergilerde gidilen artışlar ve bazı ek vergiler yoluyla, 31,5 milyar teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinden, 12,2 milyar faizler, çeşitli paylar ve cezalardan, 2,8 milyar sermaye gelirlerinden, 1,9 milyar lirası da alacaklardan tahsil yoluyla olmak üzere toplam 1 trilyon 199 milyar lira gelir hedefleniyor.

Bütçenin "red ve iadeler" kaleminde beklenen 79,5 milyar liralık artış düşüldükten sonra ek bütçe ile sağlanacak net gelirin 1 trilyon 119,5 milyar lira olacağı öngörüldü.

Yükün dağılımı

Bu yılın tümü için başlangıçta 3 trilyon 199,5 milyar liralık toplam vergi tahsilatı öngörülmüş, yılın ilk beş ayında 1 trilyon 371,2 milyar liralık tahsilatla yüzde 42,9'luk bir gerçekleştirme oranı elde edilmişti. Ek bütçe ile yıllık vergi gelirinde başlangıç hedefi 1 trilyon 150,5 milyar lira artırıldı. Böylece 2023 vergi geliri hedefi 4 trilyon 350 milyar liraya yükseldi. Buna göre kalan 7 aydaki vergi tahsilatının 2 trilyon 979 milyar lira olması hedefleniyor.

Üçte ikisi tüketimden

Ek bütçe kapsamında vergi gelirlerinde öngörülen artışın 402,9 milyarının "doğrudan vergi" niteliğindeki gelir, kurumlar ve mülkiyet vergilerinden; 733 milyarının ise binlerce üründen alınan KDV, ÖTV gibi dolaylı nitelikteki tüketim vergilerinden elde edilmesi hedefleniyor.

Buna göre toplanacak ekstra verginin yaklaşık üçte ikisini tüketilen mal ve hizmetlerin fiyatı içindeki dolaylı vergiler yoluyla tüm tüketiciler; üçte birini ise holdingler dahil gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri ile mülk ve varlık sahipleri ödeyecek.

Gelir vergisi artışı ücretlerden

Doğrudan vergilerden Gelir Vergisi'nde başlangıçta 495 milyar lira öngörülen yıllık tahsilat hedefi, ek bütçe ile 698,2 milyara çıkarken, öngörülen 203,2 milyar liralık artışın 189,1 milyar liralık kısmı memur maaşları ve özel sektör çalışanlarının ücretlerinde kaynağından yapılan gelir vergisi kesintisinden bekleniyor.

Doğrudan vergiler kapsamında sermaye kesiminin karları üzerinden ödediği Kurumlar Vergisi'nde başlangıçta 619 milyar lira olan tahsilat hedefi, ek bütçede 166,3 milyar lira artırılıyor. Yine doğrudan vergiler kapsamında; bu yıl iki katı ödenecek Motorlu Taşıtlar Vergisi'nde yıllık tahsilat hedefi, 32,7 milyar liralık artırımla 71,4 milyara çıkarılıyor.

KDV hedefinde bir kattan fazla artış

En yaygın dolaylı vergi olan "dahilde Katma Değer Vergisi"nde (KDV) 2023 yılı için başta 203,6 milyar liralık tahsilat hedeflenmişti. Ek bütçe kapsamında öngörülen tahsilat ise 310 milyar lira. Buna göre yılın tümünde dahilde 513,6 milyar liralık KDV tahsilatı öngörülüyor. Dahilde KDV tahsilatı, ilk beş ayda 128,7 milyar lira ile yılın tümü için öngörülen tutarın yüzde 63,2'sine ulaşmıştı. Ek bütçede artış yer almayan ithalden alınan KDV ile Gümrük Vergisi tahsilat tutarları ise başlangıçtaki düzeylerinde.

ÖTV gelir artışı taşıt ve akaryakıttan

En büyük dolaylı vergi kalemi olan Özel Tüketim Vergisi'nde (ÖTV) ise başlangıç bütçesinde 510,6 milyar liralık tahsilat hedefine ek 307,6 milyar liralık tahsilat öngörüldü.

Bu kapsamda sıfır motorlu taşıt alımlarından elde edilen ÖTV geliri başta 203,6 milyar lira öngörülmüş, yılın daha ilk beş ayında 251,3 milyar lira ile bunun yüzde 61,4'üne ulaşılmıştı. Ek bütçe ile taşıt satışlarından başlangıç hedefine ek 142,9 milyar liralık daha gelir öngörüldü.

ÖTV tahsilat artışının 112,5 milyarı da başlangıçta 85 milyar lira hedeflenen, ilk beş ayda 32,3 milyar lira olan akaryakıt ve doğal gaz tüketiminden bekleniyor.

Ayrıca tütün mamullerinde 20,3 milyar, alkollü içkilerde 7,7 milyar, kolalı gazozlarda 2,3 milyar, dayanıklı tüketim malları ve diğer tüm ürünlerden de toplam 22 milyar liralık ÖTV tahsilat artışı öngörülüyor.

BSMV'de 33 milyar artış

Dolaylı nitelikteki Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi'nde beklenen 33,2 milyar liralık tahsilat artışı ile yılın tümündeki gelirin 108,3 milyar lira olacağı öngörülüyor. Yine dolaylı nitelikteki Damga Vergisi'nde başlangıçta 55,5 milyar lira öngörülen yıllık gelir hedefi, ek bütçe ile 30,3 milyar lira artırılıyor.

Harçlarda ek 29 milyar

Yargı, noter, tapu, pasaport, gemi ve liman, imtiyazname-ruhsatname ve diploma, trafik harçları ve diğer harçlardan toplam 28,9 milyar liralık artış öngörülüyor. Başlangıçta yıllık 105,2 milyar lira öngörülen harç tahsilatında, ilk beş aydaki tahsilat 45,9 milyar lira. Ayrıca Şans Oyunları Vergisi'nde 13,2 milyar, Konaklama Vergisi'nde 5,7 milyar, Dijital Hizmet Vergisi'nde 2 milyar ve kamuoyunda "deprem vergisi" olarak bilinen Özel İletişim Vergisi'nde 2,1 milyar, tahsilat artışı bekleniyor.

Dolaylı vergi yükü

Ek bütçe ile birlikte doğrudan vergilerde yılın tümünde hedeflenen toplam tahsilat 1 trilyon 156,8 milyar liradan 1 trilyon 559,7 milyara; tüketimden alınan dolaylı vergilerde ise 2 trilyon 41,7 milyar liradan 2 trilyon 774,7 milyar liraya yükseliyor.

Buna göre yılın tümünde öngörülen 4 trilyon 350 milyar liralık vergi gelirinin 63,8'i, tüketilen mal ve hizmetlerden alınan dolaylı vergi kalemlerinden bekleniyor. Yılın ilk beş ayında tahsil edilen 1 trilyon 371,2 milyar liralık verginin 849,1 milyar lira ile yüzde 61,9'u dolaylı vergilerden elde edilmişti.

Büyük bölümü AFAD'a

10.07.2023

Ek bütçe kapsamında elde edilecek net 1 trilyon 119,5 milyar liralık ek gelirin 483,7 milyar lira ile en büyük bölümü sermaye transferlerinde kullanılacak.

Ek gelirlerin 258,9 milyarı cari transferlere, 100,8 milyar liralık bölümü mal ve hizmet alımlarına, 80,5 milyarı TL faiz ödemelerine, 67,4 milyarı sermaye giderlerine, 51,2 milyarı borç verme kalemine aktarılacak, yaklaşık 77 milyar liralık bölümü ise yedek ödenek olacak.

Büyük bölümü vergilerden elde edilecek bu gelirlerden en büyük pay, 482,8 milyar liralık ödenek artışı olarak Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na (AFAD) aktarılacak.

Elde edilecek gelirlerle Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yıllık ödeneği 279,8 milyar, Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın ödeneği yaklaşık 77 milyar, Aile ve Sosyal Hizmetler Başkanlığı ödeneği 46,2 milyar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ödeneği 36,1 milyar, Millî Savunma Bakanlığı'nın ödeneği 30,1 milyar, Millî Eğitim Bakanlığı'nın ödeneği 26,3 milyar lira artırılabacak.

Sağlık Bakanlığı yaklaşık 18 milyar, Gençlik ve Spor Bakanlığı 15,8 milyar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 13,3 milyar, Emniyet Genel Müdürlüğü 8,4 milyar, Tarım ve Orman Bakanlığı 7,9 milyar, Jandarma Genel Komutanlığı 7,4 milyar lira ile en çok ödenek artışı alan kamu birimleri arasında.

Bütçe açığının sorumlusu vatandaş mı?

Ferit Barış PARLAK

10 Temmuz 2023 Pazartesi

2003 yılı...Bütçe açığını kapatmak için uygulanan “Ek Motorlu Taşıtlı Vergisi”ni iptal eden Anayasa Mahkemesi, özetle şunu demişti: “Bütçe açığının sorumlusu vatandaş değildir...”

***

İktisat kitaplarında da yazar: “Bütçe denklığı, mali disiplinle sağlanır...”

***

Vatandaş aldığı eğitime/ kültüre göre üzerine düşeni yaptı/yapacak... Bazıları da yine aldığı eğitime/kültüre göre yapmadı/yapmayacak...

***

Kamunun ise her iki kesime de “rol/model” olması gerekiyor... Belki de bu nedenle “yeni ekonomi yönetimi”, mali disipline önem vereceğini söylüyor...

***

Söylemek yeter mi? Vatandaşın model alması için, “gerçekleşmeleri” kalem kalem görmesi gerekiyor...

***

Örnek mi? “200 bine yakın otomobil var kamuda... Bu rakam Fransa’da 2 bin, İngiltere’de kraliyet hariç 200!...” “Personel başına 56 metrekare düşen, milyonlarca metrekarelik kamu binaları...Ve bunların elektriği, suyu, ısınması, soğutması...”Bunlar gibi sayısı/büyüklüğü artan yüzlerce israf kalemi...

VELHASIL

10.07.2023

Aile...Ebeveynler (ailenin yöneticileri), harcama yapılacaksa, öncelikle mevcut gelire bakar...Çocuk sorumluluğu almışsa, harcamalarda O'nun geleceğini dikkate alır...Gerekirse boğazdan/ ihtiyaçlardan/lüksten kısar; buna rağmen bütçe açığı devam ederse ya daha fazla çalışır, ya da borçlanır...

***

Çocuk ise bu davranışları görür, anlamaya çalışır, ebeveynleri model alır... Çalışma, tasarruf, sorumluluk, planlama gibi kavramların getirisini görerek/yaşayarak öğrenir ve alışkanlıklar/kültür kazanır... “Borçlanarak da olur...”, “Geleceği düşünmesek de olur...” gibi düşünen bir ailede de alışkanlıklar/kültür kazanır...

***

“Yüksek gelirim var, harcayabilirim” diye düşünen bir kuşak mı? “Yüksek harcamam var, gelirim artırmalıyım” diye düşünen veya çok daha kötüsü, “Harcarım, olmazsa borçlanırım, sıkıntı olursa daha da borçlanırım...” diyen bir kuşak mı?

Abdulkadir Selvi

Emeklilerin gözü Erdoğan'da... Zam oranının artırılmasını istiyorlar

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Emeklilere sözümüzü tuttuk" dedi.

"Zam oranını yüzde 25'e çıkararak emeklileri enflasyona ezdirmedik" dedi.

Cumhurbaşkanı emekli dostudur. Cumhurbaşkanı Erdoğan çalışanın yanındadır. Memurlara enflasyonun üstünde zam yapılması, asgari ücretin yılda iki kez artırıp çalışanların hayat pahalılığı karşısında korunmaya çalışılması bunun ispatı. Erdoğan, her zaman refah payı artışları yaparak emeklileri de yüksek enflasyon karşısında korumaya çalıştı.

Enflasyon oranı yüzde 19.77 iken emeklilere yüzde 25 zam yapıldı.

EMEKLİLER EK DESTEK BEKLİYOR

En düşük memur maaşı 22 bin liraya çıkarılarak yapılan yüzde 85 oranındaki artış ve asgari ücretin ikinci dönemde yüzde 34 oranında artırılması nedeniyle yüzde 25'lik zam emekliyi memnun etmedi. Emekli maaşı çalışana göre birkaç kademe geriledi. Emeklilerimiz zaten zor koşullarda yaşıyorlar. En büyük sıkıntıyı çeken kesim olmasına rağmen Erdoğan'a en büyük desteği de emeklilerimiz veriyor. Emeklilere zam oranı önümüzdeki hafta Meclis Genel Kurulu'nda görüşülerek kesinleşecek. Emeklilerin gözü Erdoğan'da. Umutları yine Erdoğan. Eğer Cumhurbaşkanı Erdoğan, emekliye zam oranının artırılması yönünde talimat verirse, Meclis'te bir önergeyle bu oran artırılır.

Emekliler, seçimde Erdoğan'a çok güçlü bir destek verdiler. Bu kez de emekliler Erdoğan'dan ek bir destek talep ediyorlar.

İMAMOĞLU PARTİ KURACAK MI?

10.07.2023

CHP'deki mücadele giderek sertleşiyor. Şimdiden böyle olursa siz bir de kurultay salonunda yaşanacak düelloyu düşünün.

Peki CHP bu süreçten birlik ve bütünlüğünü koruyarak çıkabilir mi? 'CHP kurultaylar partisidir, bu tür mücadelelere alışkındır' denilebilir.

Ama kazın ayağı hiç öyle değil. Seçimi kaybedenler ayrılıp kendi partisini kuruyor.

PARTİLERİNİ KURDULAR

Ecevit'e karşı kaybeden İsmet Paşa taraftarları Cumhuriyetçi Güven Partisi'ni kurmuşlardı.

Muharrem İnce, Kılıçdaroğlu ile mücadelesinde yolunun kapalı olduğunu görünce CHP'den ayrılıp Memleket Partisi'ni kurdu.

Baykal'la girdiği mücadeleyi kaybeden Mustafa Sarıgül sonunda partisini kurdu. Bu seçimden sonra partisiyle birlikte CHP'ye katılarak ayrılığı ortadan kaldırdı.

SHP ile CHP'nin birleşmesini sağlayan Murat Karayağın da bir süre sonra yeni SHP'yi kurmuş, HEP ile seçim ittifakı yapmıştı.

Bunların Ekrem İmamoğlu ile ne ilgisi var?

CHP GENEL BAŞKANLIĞI'NI İSTİYOR

Ekrem İmamoğlu'nun önceliği CHP Genel Başkanlığı. Bunun için bir hamle yaptı. Seçim yenilgisini fırsat bilerek Kılıçdaroğlu'ndan çekilmesini istedi.

Ama Kılıçdaroğlu çekilmiyor. Hatta mücadele etmekte kararlı. Ekrem İmamoğlu ise henüz genel başkanlığa soyunma cesaretini gösteremedi. Ama bir yandan da değişim konulu bir manifesto hazırlatıyor. Bir kadro açıklamaya hazırlanıyor. Bunlar sadece CHP ile sınırlı faaliyetler olarak gözüküyor.

SİYASİ YASAK TEHLİKESİ

Ekrem İmamoğlu'nun en büyük korkusu siyasi yasak gelmesi. Siyasi yasak tehlikesi Demokles'in kılıcı gibi İmamoğlu'nun başında sallanıyor. İmamoğlu'nun CHP Genel Başkanlığı'nı istemesinin altında da bunun yattığı söyleniyor. "CHP genel başkanı olursam bana siyasi yasak getirmeye cesaret edemezler" dediği söyleniyor.

İMAMOĞLU PARTİSİ

'Ekrem İmamoğlu, eğer genel başkan olmayı başaramazsa CHP'den ayrılıp kendi partisini kurabilir' deniliyor. Parti lideri olduğu taktirde siyasi yasak gelmeyeceğini düşünüyor. Bir siyasi parti liderine siyasi yasak konulamayacağına inanıyor.

10.07.2023

O nedenle CHP'deki kurultay sürecini yakından takip etmekte yarar var. Bu sürecin sonunda CHP'nin içinden yeni bir parti doğabilir.

Ekrem İmamoğlu'nun "Değişim Partisi" neden olmasın?

CELLADINIZI KENDİNİZ YARATTINIZ KEMAL BEY

Seçimlerin ardından Kılıçdaroğlu'na yönelik eleştirilerde bazen sınırın aşıldığı görülüyor. 13 Mayıs'a kadar Kılıçdaroğlu'nu göklere çıkararak seçimden sonra hakaret yarışına girdiler. Kılıçdaroğlu da bu duruma isyan etmiş; "Bazıları eleştiri yapıyorum diye hakaret ediyor. Bu kabul edilemez. Size şunu da söylemek isterim ki medyada da CHP'ye dönük bir soykırım var" diyor.

CNN TÜRK'E AMBARGO YANLIŞTI

Kılıçdaroğlu tepkisinde haklı ama kusura bakmayın Kemal Bey, kendi celladınızı kendiniz yarattınız. İlk yanışı merkez medyaya tavır koyarak, CNN TÜRK'e ambargo uygulayarak başlattınız. CNN TÜRK'te yayına çıkanları partinizden ihraç ettiniz. Merkez medyaya CHP'nin kapılarını kapatıp, kendi medyanızı oluşturduunuz. Kendinizi onlara mahkûm hale getirdiniz. Onlar sizi önce alkışladılar, şimdi de çarmıha geriyorlar. Kazanacağınıza inandıkları zaman sizi yere göğe sığdıramıyorlardı, kaybedince hakaretlere maruz kaldınız.

BİZE YANDAŞ GAZETECİLER DEDİNİZ

Kemal Bey, cumhurbaşkanı adayı olduğunuzda, "CHP Genel Başkanı'nın hakkıdır" dedik. Bugün seçimi kaybetmenize neden olan icraatlarınızı ise zamanında eleştirdik. Kandil ve HDP ile ittifaktan 4 partiye verilen milletvekili sayısına, HDP'den Ümit Özdağ'a savruluşunuza kadar 'Bunlar yanlıştır' dedik. Bizi düşman bellediniz, o gün sizi alkışlayanları dinlediniz. Mitinglerde yandaş gazeteciler diye bize saldırdınız. Buna rağmen biz eleştirimizi belirli bir seviyede tutuyoruz, hakaret etmiyoruz. Ama onlar size hakaret ediyor. Onlar sizi devirmek için operasyon çekiyor. Sizin deyiminizle işi soykırıma kadar götürdüler.

KENDİ MEDYANIZI YARATTINIZ

Kemal Bey ambargo uyguladığınız CNN TÜRK'teki programlarda eleştirildiğiniz de oldu, desteklendiğiniz de. Sizin boykotunuza rağmen her programda CHP'yi savunan bir görüşe yer verildi. Doğruları söylediğiniz zaman bizler de sizi savunduk. Ama siz bunu görmediniz. Kendi elinizle kendi medyanızı yarattınız. Kendi ellerinizle siyasi kaderinizi kendi medyanıza ve kendi gazetecilerinize teslim ettiniz. Türkiye'nin tamamına hitap eden ana akım medyaya, programları açık ara birinci olan CNN TÜRK'e çıkmadınız. Türkiye'nin geneline değil kendi mahallenize hitap etmeyi tercih ettiniz. Başta Türkiye'nin yüzde yetmişini yok sayarak siyasi iletişim açısından en büyük yanlıştır yaptınız.

10.07.2023

LİNÇ EDİYORLAR

Kendi medyanız herkese parmak sallarken, linç ederken, operasyon çekerken sesinizi çıkarmadınız. Şimdi ektiğinizi biçiyorsunuz. Seçimden önce Erdoğan'ı, Muharrem İnce'yi linç edenler şimdi sizi linç ediyor. Biz size hakaret etmedik. Eleştiri görevimizi yerine getirdik. Biz size hiçbir zaman, "Merzifonlusu ünlü bir canlıyı bağlasaydınız, o da zaten ikinci turda en az yüzde 48 alırdı" demedik, demeyiz. Biz size "Pişkin" demedik, demeyiz. Biz size "Saksı" demedik, demeyiz. Biz hiçbir siyasetçinin üzerine sifon çekmedik, çekmeyiz. Tam tersine size ve Akşener'e hakaret edenlere karşı çıktık.

Biz size soykırım uygulamadık ama uyardık. Ama bizi düşman, onları dost bildiniz. Kendi celladınızı kendi elinizle yarattınız Kemal Bey.

İbrahim Kahveci

Emekli ve memur maaşları çok yüksek

Hadi beni bir güzel linç edin... Zaten bu yazıyı daha eskilerde olduğu gibi linç etmeniz için yazıyorum.

3-5 kişi işin ciddiyetini anlar ise ne ala...

***

Yıl 2002... Çok yakınım birinin emekliliği gelmiş. "Yeter bu kadar çalıştığım, emekli olmam lazım" diyordu. Hayat onu çok yormuş ve devletine çok para ödemiş...Artık verdiklerini alma zamanı gelmiş.

Ben ise deliriyordum... Henüz **yaşı 42 olan bir kişi nasıl emeklilik ister?** Böyle bir sistem olabilir mi?

"3 evladının geleceğini yiyorsun" diyordum ama yapacak bir şey yoktu... Emekli oldu.

O yıldan beri hâlâ kahve köşelerinde sabahtan akşama kadar **pişpirik oynayarak vatan kurtardığını** iddia ediyor.

NOT: Türkiye olarak 23 yıldır yılda ortalama 25 milyar dolar civarı bir parayı Hazine'den SGK'ya aktarıp emeklilere ödüyoruz.

***

Türkiye henüz genç nüfusa sahip ama geriden çocuk gelmiyor. Sosyal güvenlik sistemimiz bırakın açık vermeyi, fazla vererek kasada parası olması gereken bir kurum. Ama dedim ya yılda 25 milyar dolardan fazla her yıl açık veriyoruz.

Bu asla ve asla süremez. Sürmemeli de...

Bu yüzden bahane edilerek kamu yatırımları 5-10 katı fiyatına Hazine garantili müteahhitlere yaptırılıyor. Bu yüzden almamız gereken kamu hizmetlerini alamıyoruz.

10.07.2023

Eğitim hizmetleri çok ama çok yetersiz.

Güvenlik hizmetleri çok ama çok yetersiz

Yargı hizmeti zaten ortada...

Yol-su-elektrik olarak sembolleşen kamu yatırımları AK Parti döneminde tarihin en düşük seviyesinde seyrediyor. (Sembol yatırımlarla sadece lafla peynir gemisi yürütüyorlar. Yatırım az ama lafı çok... Eser siyaseti dedikleri şeyden eser yok aslında)

***

Bu ülkede 16 milyon prim ödeyen özel sektör çalışanı var. Buna karşılık 5 milyon kamu ve 16 milyon emekli (şimdilik) maaş alıyor.

Elbette hem emekli olup hem de çalışan var. Ama hiçbiri sistemin çöküşünü örtemez.

***

Özel sektörde mühendisin 12-15 bin lira maaş aldığı yerde kamuda cami vaizi 27 bin lira maaş alıyor. Sonra da camilerde hak-adalet-sevap-günah... yardımlaşma, dayanışma, açlık, yoksulluk gibi vaazlar veriliyor.

Bunu dikkat çekmek için uç nokta örneği verdim. Mesela **hademe profesöre “maaşın kadar konuş” diyebilecek.** “Çok biliyor olsaydın maaşın bana yakın olmazdı” örneği verebilir.

Ya emekliler...

25 yıl çalışıp 44 yaşında emekli oluyorsan 7500 lira maaş çok fazla. Ne kadar prim ödedin ki 40 yıl emekli maaşını alacaksın ve maaşın da yüksek olacak.

Yok böyle bir hikaye...

Fransa, Almanya ya da diğer gelişmiş ülkeler senden çok mu fakir... Oralarda emeklilik sistemleri 65 yaşından önce kimseyi emekli etmiyor.

Bizde iktidarı-muhalefeti herkesi emekli etme derdinde.

Böyle bir ülke yükselmez.

***

İkinci Dünya Savaşı henüz tam başlamamış ama Hitler adım adım işgallere girişmiş bile. İngiltere Başbakanı Chamberlain “aman tatsızlık çıkmasın” diye sessiz kalıyor.

10.07.2023

Sonra Churchill geliyor ve verdiği tek vaat var: “**Size savaşmayı vaat ediyorum**” diyor. Biliyor ki, Hitler’e ses ıkartmazsa sonraki adımlarda İngiltere de gidecek.

şimdi sormak istiyorum: Bu lkemizde “**Size çalışmayı vaat ediyorum**” diyen bir tane siyasi parti, bir tane siyasi lider neden çıkmıyor?

Herkesin vaadi emeklilik...

***

Sormak isterim, bu ülkede çalışmak ve çalışarak kazanmak neden kaybedildi. Bugün cretlerimiz çok ama çok düşük. **Türkiye’de çalışmak adeta kölelik gibi oldu.** Ne çalışarak kazanabiliyorsunuz ne de emeklilikte bir refahınız oluyor.

Hatta en büyük adaletsizlikten biri de kamuya kapağı atmanın bu kadar cazip hale getirilmesi.

Böyle bir düzende niye özel sektörde çalışacaksınız ki? Neden bir teknoloji, mühendislik okuyacaksınız ki... **Kamuda vaiz ol hayatını cennete evir. Cehennem gibi hayat özel sektörde sürsün.**

***

Çalışmayı ve çok çalışmayı cazip kılacak bir yönetim anlayışını çok bekledim. Ama gelmedi... O yüzden ben de 8300 gün prim ödeyip 30 mayıs itibari ile emekliliğimi istedim.

Hayat çok acı... İstemeyerek bizi ne hale getirdiler... İim yanıyor iim.